

ปัญหาการให้ความคุ้มครองและใช้บังคับสิทธิที่จะถูกลืมตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในมหาวิทยาลัยไทย
Problems of the Protection and Enforcing the Rights to be
Forgotten with the Personal Data Protection Act 2562 B.E.
in Thai Universities

เขตไท่ ลังการ์พินธุ์*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

เขตแม่ควา, ถนนชุปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50000

Khettai Langkarpint**

Faculty of Law, Payap University,

Super Highway Chiang Mai-Lampang Road Muang Chiang Mai District,

Chiang Mai Province, 50000

Email: Khettai@hotmail.com

Received: August 18, 2022

Revised: November 3, 2022

Accepted: November 14, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาหลักการคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม แนวทางในการให้ความคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม และวิเคราะห์แนวทางการให้ความคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมตามกฎหมายไทยศึกษารณณ์ในมหาวิทยาลัยประเทศไทย เนื่องจากสิทธิที่จะถูกลืมนั้นเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นใหม่ที่ปรากฏตัวในกฎหมายไทยเป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลลบข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมีลักษณะเป็นสิทธิที่จะถูกลืม สิทธิดังกล่าวจึงยังคงมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะของสิทธิและขอบเขตการใช้บังคับสิทธิ พบว่า ปัญหาในการให้ความคุ้มครองและใช้บังคับสิทธิที่จะถูกลืมดังกล่าวในมหาวิทยาลัยไทย ได้แก่ การเก็บข้อมูลของนักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเข้าเรียนของมหาวิทยาลัย การเก็บข้อมูลของนักศึกษาที่มาสมัครคัดเลือกเข้าเรียนหรือบุคคลภายนอกที่มาสมัครทำงานกับมหาวิทยาลัย บุคลากรของมหาวิทยาลัยใช้สิทธิที่

* รองศาสตราจารย์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

** Associates Professor, Faculty of Law, Payap University

จะถูกลืมในการปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน การไม่มีกำหนดค่านิยามของข้อมูลติดต่อทางธุรกิจ และการขาดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลบ หรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

คำสำคัญ: สิทธิที่จะถูกลืม, พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มหาวิทยาลัยไทย

Abstract

This article aims to study problems of the protection and enforcing the rights to be forgotten, the guidelines on the protection of the rights to be forgotten and the analysis of the guidelines on the protection of the rights to be forgotten under Thai law. As the rights to be forgotten is recently recognized for the first time in the Personal Data Protection Act B.E. 2562, specifying the rights of the data subject to request the data controller to delete his/her personal data which is considered as the rights to be forgotten. Therefore, the characteristics and the scope of such rights are still unclear under Thai law. As a result, there remains ambiguity about the nature of the rights and the extent to which they are enforced. It found difficulties in providing protection and enforcing such forgotten rights on university campuses. These problems include; data collection of students recruited to the university, data collection issues of students applying for admission or third parties applying to work at the university, university personnel exercising their rights to be forgotten in the performance of labor contracts, lacking of guidelines regarding the deletion or destruction of personal information or the making of personal information is inaccessible to the person who owns the personal data.

Keywords: Rights to be forgotten, The Personal Data Protection Act B.E. 2562, Thai Universities

1. บทนำ

สิทธิที่จะถูกลืม หมายถึง สิทธิของปัจเจกบุคคลที่จะขอร้องให้อีกฝ่ายที่เป็นปัจเจกบุคคลหรือองค์กรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของเขาไว้ในครอบครองทำการลบข้อมูลส่วนบุคคลของเขาออก เนื่องจากไม่ยินยอมให้มีการใช้ข้อมูลของเขาอีกต่อไป เป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ครอบคลุมตัวคนมากกว่าคุ้มครององค์กรหรือนิติบุคคล ดังนั้นจึงเป็นสิทธิสำหรับบุคคลธรรมดาเท่านั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิที่จะอยู่โดยลำพังหรือไม่ถูกจับจ้องโดยสังคมด้วย¹ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิที่จะถูกลืมในโลกดิจิทัลทุกวันนี้ก็คือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ข้อมูลเชื่อมโยงถึงกันมากขึ้น โดยทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่อาจจะเก่าหรือกระจัดกระจายตามที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้นโดยเฉพาะการค้นหาข้อมูลเก่า ๆ ในอดีตได้ แสดงว่าเวลาที่ผ่านไปเรื่องราวในอดีตของบุคคลนั้นสังคมโซเชียลมีเดียไม่ได้ลืมไปเลย ดังนั้นจึงอาจกระทบต่อความเข้าใจเดิม ๆ ที่คิดว่าบุคคลนั้นน่าจะมีโอกาสได้แก้ตัวได้ นอกจากนี้สิทธิที่จะถูกลืม (Right to be forgotten) เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับการให้อภัยจากสังคม (Right to be forgiven) โดยเฉพาะตัวอย่างเช่น นักศึกษาที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ปกติมหาวิทยาลัยก็ต้องเก็บข้อมูลนักศึกษาเอาไว้ ในทางกฎหมายเรียกว่ามหาวิทยาลัยเป็นผู้ควบคุมข้อมูล คือมีข้อมูลอยู่ในมือแล้วควบคุมหรือตัดสินใจว่าจะเอาข้อมูลนี้มาใช้อย่างไร ในทางกฎหมายมีแนวคิดที่ว่า ผู้ควบคุมข้อมูลจะเก็บข้อมูลจะใช้ข้อมูลเอาข้อมูลมาประมวลผลได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น จึงมีประเด็นคือ ถ้านักศึกษาไม่ได้เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้แล้ว ข้อมูลนี้ยังจำเป็นต้องเก็บไว้หรือไม่ ถ้าไม่จำเป็นนักศึกษาอาจจะมีความสิทธิขอให้มหาวิทยาลัยลบข้อมูลตรงนี้ออกไปจากสารบบได้แต่มหาวิทยาลัยอาจต้องเก็บเป็นข้อมูลเชิงสถิติอยู่ มีประเด็นอยู่ว่าข้อมูลบางอย่างที่เจ้าของข้อมูลมองว่าไม่จำเป็นต้องเก็บและอาจจะมาขอลบได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลกับเจ้าของข้อมูลไม่เกี่ยวอะไรกับความทรงจำสาธารณะ ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิที่จะถูกลืม หรือแนวปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยของไทย

สำหรับสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้นคือ สิทธิของปัจเจกบุคคลหนึ่งที่จะดำเนินชีวิตโดยลำพังโดยปราศจากการรบกวนหรือการแทรกแซงจากการกระทำของบุคคลอื่น เจ้าหน้าที่รัฐหรือองค์กรของรัฐหรือหากมีความจำเป็นต้องถูกรบกวนหรือแทรกแซงจะต้องเป็นการรบกวนหรือแทรกแซงในระดับน้อยที่สุด สิทธิในความเป็นส่วนตัวนี้ยังเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1996 โดยสิทธิในความเป็นส่วนตัวสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองได้แก่สิทธิในความเป็นส่วนตัวของตัวบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัวในพฤติกรรมของบุคคล สิทธิในความเป็น

¹ Nattaya L. “สิทธิที่จะถูกลืม สิทธิใหม่ที่ควรรู้ไว้ เพื่อการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล” 2561, <https://www.sanook.com/news/7487002/> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.

ส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารของบุคคลและสิทธิในความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล² ส่วนสิทธิที่จะถูกลืมนั้นเกิดขึ้นจากแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว ซึ่งเดิมที่ความเป็นส่วนตัวหมายถึง การดำเนินชีวิตของมนุษย์รสนิยม การสร้างครอบครัว การทำงาน การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือการนับถือศาสนา แต่เมื่อเกิดการพัฒนาของเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงการเกิดขึ้นของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป โดยการปรากฏตัวของอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้เกิดการเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านการติดต่อสื่อสาร การถ่ายโอนหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งบุคคลทุกคนที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จะสามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ได้จากทั่วทุกมุมโลก และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาไปเผยแพร่ต่อได้อันจะนำมาซึ่งความเสี่ยงในการถูกล่วงละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวรูปแบบใหม่ ลักษณะของการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวจึงเปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องครอบคลุมถึงความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตด้วย³ ดังนั้นสิทธิที่จะถูกลืมจึงเป็นสิทธิของบุคคลที่จะร้องขอให้ผู้มีข้อมูลส่วนบุคคลของเขาไว้ในความครอบครองทำการลบข้อมูลส่วนบุคคลออกเนื่องจากไม่ยินยอมให้มีการใช้ข้อมูลนั้นอีกต่อไป แนวคิดสิทธิที่จะถูกลืมเป็นแนวคิดที่ถูกกล่าวถึงในยุโรปตั้งแต่การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้าและมีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากถูกรวบรวมจัดเก็บและประมวลผลบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้สามารถถูกสืบค้นข้อมูลได้โดยง่ายและในบางกรณีข้อมูลที่อาจถูกผู้อื่นสืบค้นได้ง่ายนี้ก็เป็นผลเสียต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ สิทธิที่จะถูกลืมเริ่มได้รับการรับรองอย่างชัดเจนในยุโรปเป็นครั้งแรกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในรูปแบบของการวางหลักเกณฑ์เบื้องต้นจากคำวินิจฉัยของศาล (Preliminary Ruling) ผ่านการตีความของศาลยุติธรรมสหภาพยุโรป (Court of Justice of European Union: CJEU) ว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ให้บริการโปรแกรมสืบค้นข้อมูลทำการลบลิงก์ (Link) เชื่อมต่อแสดงผลการค้นหาชื่อนามสกุลของตนไปยังหน้าอื่น ๆ ได้ และท้ายที่สุดสิทธิที่จะถูกลืมก็ถูกบัญญัติรับรองในกฎระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎระเบียบสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation: GDPR)⁴ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับสิทธิที่จะถูกลืมในระบกกฎหมายไทยนั้นปรากฏอยู่ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ทั้งนี้กฎหมายของประเทศไทยยังมิได้บัญญัติถึงสิทธิที่จะถูกลืมโดยเฉพาะเกี่ยวกับกรณีมหาวิทยาลัยของไทย โดยมีได้บัญญัติเอาไว้โดยชัดแจ้ง และบทบัญญัติดังกล่าวก็ยังคงขาดความครอบคลุมในบางกรณี อีกทั้งยังขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติแห่ง

² ยุคต์กฤต กัณทมนิ, “การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม,” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2561), 1.

³ ยุคต์กฤต กัณทมนิ, “การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม,” *สิทธิปริทัศน์* 33, ฉ.108, (ตุลาคม - ธันวาคม 2562): 16.

⁴ ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ, “บทบัญญัติทางกฎหมายว่าด้วยสิทธิที่จะถูกลืม (Right to be Forgotten) และแนวทางแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง” *โครงการวิจัย สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา*, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2564), 10-11.

กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในมหาวิทยาลัยของไทย ดังกล่าวด้วย ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะถูกลืม และกรณีศึกษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติกฎหมายและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ตลอดจนคำพิพากษาของศาลที่น่าสนใจในต่างประเทศซึ่งสะท้อนให้เห็นการตีความ และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมต่าง ๆ

2. หลักการและประเภทของสิทธิที่ถูกลืม มีดังต่อไปนี้

2.1 หลักการของสิทธิที่ถูกลืม

ปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนรำคาญ หรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล อันเป็นการล่วงละเมิดดังกล่าวสามารถกระทำได้ง่ายสะดวก และรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวมของหลาย ๆ ประเทศ เพื่อกำหนดให้มีหลักเกณฑ์ กติกา หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป จึงได้เกิดมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection) ถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานประเภทหนึ่งที่น่าสนใจประเทศให้ความสำคัญ โดยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว (Rights of Privacy) เนื่องจากความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นย่อมาความรวมถึง ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy) และความเป็นส่วนตัวในเคสสถาน (Territorial Privacy)⁵ ในบรรดาสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นหนึ่งในนั้น คือ “สิทธิที่จะถูกลืม (Rights to be forgotten)” โดยเมื่อคนเราอยากต้องการโอกาสที่จะเริ่มต้นใหม่ หรืออย่างน้อยก็ขอให้คนอื่น ๆ ลืมเรื่องราวที่เกิดขึ้น สิทธิที่จะถูกลืมจึงเริ่มมีการพูดถึงมากขึ้นในฐานะเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่ สิทธิที่จะถูกลืม หมายถึง สิทธิของปัจเจกบุคคลที่จะขอร้องให้อีกฝ่ายที่เป็นปัจเจกบุคคลหรือองค์กรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของเขาไว้ในครอบครองทำการลบข้อมูลส่วนบุคคลของเขาออก เนื่องจากไม่ยินยอมให้มีการใช้ข้อมูลของเขาอีกต่อไป สิทธิที่จะถูกลืมเป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ครอบคลุมตัวคนมากกว่าคุ้มครององค์กรหรือนิติบุคคล⁶ ดังนั้นจึงเป็นสิทธิสำหรับบุคคลธรรมดาเท่านั้นนอกจากนี้ ยังรวมถึงสิทธิที่จะอยู่โดยลำพังหรือไม่ถูกจับตามองโดยสังคมด้วย และจากการเก็บข้อมูลในคลังข้อมูลอย่างใดดังหรือห้องสมุดในยุคที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตปัจจุบันนี้

⁵ ภารวี ปุณศรีพิพัฒน์, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์ : ศึกษากรณีการใช้คุกกี้บนอินเทอร์เน็ต,” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์* 7, ฉ.1 (พฤษภาคม 2557): 168.

⁶ Nattaya L., “สิทธิที่จะถูกลืม สิทธิใหม่ที่ควรรู้ไว้ เพื่อการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล” 2561, <https://www.sanook.com/news/7487002/> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.

อินเทอร์เน็ตกลายเป็นคลังข้อมูลที่ไร้ขีดจำกัดและไม่ปล่อยให้ใครถูกลืมได้ง่าย ๆ ซึ่งสุดท้ายก็กระทบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคลในที่สุด

2.2 ประเภทสิทธิที่จะถูกลืม

สิทธิที่จะถูกลืมตามความเข้าใจในทางกฎหมาย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) สิทธิที่จะถูกลืมจากความทรงจำของสาธารณะ (Rights to be Forgotten in Public)

สิทธิที่จะถูกลืมจากความทรงจำของสาธารณะ หมายถึง การถูกลืมจากความทรงจำของคนอื่น ทุกคนคิดว่าเราเป็นใครและทำอะไรมา เป็นสิทธิที่จะถูกลืมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ และสิทธิที่จะขอลบข้อมูล (Rights to erasure) ซึ่งมีความซับซ้อนกว่า คือ การที่ผู้ควบคุมข้อมูล (Data controller) ได้แก่ องค์กรต่าง ๆ ที่ทำการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่ระบุตัวตนของประชาชน เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รวมไปถึงข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้ประมวลผลในโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้บุคคลทั่วไปจะเป็นเจ้าของข้อมูล (Data subject) และมีสิทธิที่จะขอลบข้อมูลเหล่านี้ได้ ทั้งนี้สิทธิที่จะถูกลืมจากความทรงจำของสาธารณะกับสิทธิที่จะขอลบข้อมูลกลับอาจมีความเกี่ยวข้องกันได้ เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลกับผู้ที่นำเสนอข่าวสารต่อสาธารณะกลายเป็นคนเดียวกัน เช่น สื่อมวลชนประเภทโซเชียลมีเดียต่าง ๆ Search Engine หรือบริษัทเทคโนโลยีอย่าง Google หรือ Facebook, Tik-tok ฯลฯ แต่การที่จะขอลบข้อมูลออกจากองค์กรผู้ควบคุมข้อมูลไม่สามารถทำได้ทันที เนื่องจากอาจจะกระทบต่อการให้บริการของผู้ควบคุมข้อมูล ขณะเดียวกันในแง่ของความทรงจำสาธารณะการจะขอลบข้อมูลก็ต้องคำนึงว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สาธารณะจำเป็นต้องรับรู้หรือไม่ หรือเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ซึ่งหากหายไปแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์หรือไม่ รวมทั้งยังเป็นการปิดกั้นไม่ให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลบางอย่างหรือไม่ด้วย⁷

2) สิทธิที่จะถูกลืมส่วนบุคคลทั่วไป (Rights to be Forgotten in General)

สิทธิที่จะถูกลืมส่วนบุคคลทั่วไป หมายถึง สิทธิของปัจเจกบุคคลในการลบหรือร้องขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีความสำคัญ หรือไม่มีประโยชน์ไม่ว่าข้อมูลดังกล่าวจะเผยแพร่ไปโดยเจ้าของข้อมูลเองหรือบุคคลที่สาม และแม้การเผยแพร่จะกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก็ยังคงมีสิทธิเช่นว่านั้น โดยสิทธิที่จะถูกลืมนั้นเป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลลบข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่มีความจำเป็นหรือไม่มีความสำคัญต่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว เช่น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามสัญญาเสร็จแล้วและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไว้ต่อไป หรือข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นข้อมูล ที่ล้าสมัย เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิด

⁷ เรื่องเดียวกัน.

เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาในอดีต ซึ่งในภายหลังผู้กระทำความผิดได้รับโทษและพ้นโทษแล้ว⁸

3. สิทธิที่จะถูกลืมในสหภาพยุโรป

ในต่างประเทศนั้นแนวคิดเรื่องสิทธิที่จะถูกลืมเป็นแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นในสหภาพยุโรป จากความตระหนักถึงความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันเน้นมาตรการเพิ่มศักยภาพให้แก่ประชาชนในการที่จะควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง สิทธิที่จะถูกลืมในสหภาพยุโรปนี้มีกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลในสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้องที่อาจแบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้

3.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป (European Union Directive 95/46/EC) สิทธิที่เจ้าของข้อมูลจะลบข้อมูลของตนเองจากสังคมออนไลน์ หรือที่รู้จักกันว่า สิทธิที่จะถูกลืม (the right to be forgotten) เป็นแนวคิดที่ปรากฏมาตั้งแต่เมื่อข้อบังคับสหภาพยุโรปที่ 95/96 (European Union Data Protection Directive 95/46/EC) (DPD) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2538⁹ โดยมาตรา 12 (2) ได้กำหนดว่าเจ้าของข้อมูลมีสิทธิได้รับสิทธิจากผู้ควบคุมข้อมูลในการที่จะลบข้อมูลของตนเองได้ ถ้าข้อมูลนั้นถูกประมวลผลโดยวิธีการที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ DPD กำหนดไว้โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อมูลมีความไม่สมบูรณ์และไม่ถูกต้อง¹⁰ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ข้อบังคับสหภาพยุโรป 95/46/EC นี้ นับเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับระหว่างประเทศฉบับแรกที่ทำให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นโดยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ข้อบังคับฉบับนี้ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของข้อมูล ทั้งยังให้การรับรองว่าข้อมูลจะได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตลอดทั้งตลาดร่วมยุโรป¹¹ สำหรับขอบเขตการบังคับใช้ตามมาตรา 2¹² ได้ให้

⁸ ยุคต์กฤต กัณฺหมณี, *การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม*, 16.

⁹ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ข้อบังคับสหภาพยุโรป 95/46/EC นับเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับระหว่างประเทศฉบับแรกที่ทำให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ถูกสร้างขึ้นโดยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ข้อบังคับฉบับนี้ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของข้อมูล ทั้งยังให้การรับรองว่าข้อมูลจะได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตลอดทั้งตลาดร่วมยุโรป

¹⁰ อัญฉิกา ณ พิบูลย์, “ปัญหาการบังคับใช้สิทธิที่จะลบข้อมูลส่วนบุคคลในโลกออนไลน์: ศึกษากรณีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป,” *วารสารนิติพัฒน์* ปีที่ 7, ฉ. 2 (2561): 45.

¹¹ นคร เสรีรักษ์, “มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ผลกระทบต่อประเทศไทย,” เอกสารโครงการสัมมนาวิชาการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมือง สถาบันนโยบายศึกษา, 2561.

<https://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1582653942.news>, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.

¹² Article 2 For the purposes of this Directive: (a) 'personal data' shall mean any information relating to an identified or identifiable natural person ('data subject'); an identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to his physical, physiological, mental, economic, cultural or social identity;

คำจำกัดความของ ข้อมูลส่วนบุคคล (personal data) ว่าหมายถึงข้อมูลข่าวสาร (information) ใดที่ชี้เฉพาะตัวบุคคลหรือสามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่งหมายถึง บุคคลธรรมดา (natural person) ที่เป็นเจ้าของข้อมูล (data subject) ทั้งนี้ข้อบังคับสหภาพยุโรป 95/46/EC มีหลักการที่เป็นสาระสำคัญดังนี้ การรักษาคุณภาพของข้อมูล¹³ มาตรการของการประมวลผลข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมาย¹⁴ ข้อกำหนดในการประมวลผลข้อมูลพิเศษ/ข้อมูลที่อ่อนไหว (sensitive data)¹⁵ สิทธิในการได้รับแจ้งการเก็บข้อมูลต่าง ๆ¹⁶ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล¹⁷ สิทธิในการคัดค้านการประมวลผล¹⁸ การรักษาความปลอดภัยในการประมวลผลข้อมูล¹⁹ และการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สาม²⁰

3.2 คำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป

คำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปในคดี C-131/12 (Google Spain SL, Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González)²¹ ข้อเท็จจริงของคดีนี้ คือ นายโกสเตฮาโกนซาเลส (Costeja González) ชาวสเปนซึ่งมีที่พำนักอยู่ในสเปนร่วมกับหน่วยงานคุ้มครองข้อมูลสเปน (Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)) ยื่นฟ้องผู้ประกอบกรหนังสือพิมพ์รายวัน ลา วังกาเดีย เอดิซิโอเน เอสเซเอเล่ (La Vanguardia Ediciones SL) ร่วมกับกูเกิล สเปน (Google Spain) และกูเกิล อิงค์ (Google Inc) โดยมีข้อหาว่าเมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตใส่ชื่อของนายโกสเตฮาโกนซาเลส ในการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตในกลุ่มองกูเกิลเสิร์ช (Google Search) ก็จะได้รับผลเป็นหน้าเว็บของหนังสือพิมพ์ ลา วังกาเดีย ฉบับวันที่ 19 มกราคม และ 9 มีนาคม 1998 ตามลำดับ ซึ่งเป็นประกาศที่ระบุชื่อของนายโกสเตฮาโกนซาเลส ปรากฏในการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ประกันสังคม และขอให้หนังสือพิมพ์ลา วังกาเดีย จัดให้มีการลบหรือแก้ไขหน้าเว็บไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนายโกสเตฮาโกนซาเลส ถูกแสดงอยู่อีกต่อไป หรือจัดให้มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับบริการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อจะปกป้องข้อมูลดังกล่าว และยังขอให้กูเกิลสเปนและกูเกิลอิงค์ ดำเนินการลบหรือปิดกั้นข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

¹³ Section I Principles Relating to Data Quality, Article 61.

¹⁴ Section II Criteria for Make Data Processing Legitimate, Article 7.

¹⁵ Section III Special Categories of Processing, Article 9.

¹⁶ Section IV Information to be Given to The Data Subject, Article 10.

¹⁷ Section V The Data Subject's Right of Access to Data, Article 12. Right of access

¹⁸ Section VII The Data Subject's Right to Object, Article 14. The Data Subject's Right to Object

¹⁹ Section VIII Confidentiality and Security of Processing, Article 16 Confidentiality of Processing

²⁰ Chapter IV Transfer of Personal Data to Third Countries, Article 25

²¹ The European Court of Justice , “Case C-131/12 Google Spain SL, Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González,” 13 May 2014.

<https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/google-spain-sl-v-agencia-espanola-de-proteccion-de-datos-aepd/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.

นายโกสเดชาฯ เพื่อให้ไม่ปรากฏรวมอยู่ในการให้บริการสืบค้นข้อมูลและไม่ปรากฏลิงก์ไปยังหนังสือพิมพ์ดังกล่าว คดีนี้ศาลได้ยืนยันสิทธิในการเข้าถึง (Right of Access) และสิทธิในการโต้แย้งของเจ้าของข้อมูล (The Data Subject's Right to Object) ที่ปรากฏในกฎระเบียบ 95/46/EC ข้อ 12 (b) และ ข้อ 14 (a) ตามลำดับ²² โดยศาลตัดสินว่าเป็นสิทธิที่จะถูกลืมของเจ้าของข้อมูลที่จะขอให้ผู้ประกอบการบริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตลบรายการแสดงผลซึ่งแสดงโดยการค้นหาจากชื่อของเจ้าของข้อมูล ซึ่งเชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บที่ได้เผยแพร่โดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้วโดยบุคคลที่สาม แม้ว่าข้อมูลที่ถูกเผยแพร่จะเป็นความจริง²³ สรุปรายการที่นายมาริโอ คอสเตกา กอนซาเลส เรียกร้องสิทธินี้ต่อบริษัท Google ทั้งสองในประเทศสเปน เนื่องจากต้องการให้ทาง บริษัท Google ทั้งสองทำการลบข้อมูลการเป็นหนี้ล้มละลายของเขาออกเมื่อเขาพ้นสถานะล้มละลายไปแล้ว โดยใจความสำคัญของคำพิพากษาคดี Google ประเทศสเปน คือ การสร้างสมดุลระหว่างสิทธิความเป็นส่วนตัว หรือสิทธิของผู้ที่อยากจะถูกลืม กับสิทธิของสาธารณะที่จะรับรู้ข้อมูล ทั้งยังไม่ขัดกับธรรมชาติของข้อมูลในยุคดิจิทัลด้วย คดีนี้แสดงให้เห็นความตระหนักและให้ความสำคัญถึงสิทธิที่จะถูกลืม และผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูลจากพัฒนาการของการให้บริการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Search Engine) ก่อให้เกิดพัฒนาการของสิทธิในรูปแบบดังกล่าวผ่านความตื่นตัวในบทบาทของระบบอินเทอร์เน็ตที่มีต่อชีวิตของประชาชนขึ้นในวงกว้าง²⁴

3.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม General Data Protection Regulation (GDPR)

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนี้เป็นสิ่งที่นับเป็นการปกป้องที่สำคัญของยุโรปเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็คือ กฎหมายใหม่ที่เรียกว่า “General Data Protection Regulation” หรือ GDPR หรือกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ เป็นกฎหมายของสหภาพยุโรปที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรหรือบริษัทที่ดำเนินธุรกิจที่จัดเก็บและจัดการข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องเพิ่มมาตรการการคุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้สิทธิในการลบนั้นบัญญัติไว้ตาม GDPR ดังนี้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิต่อผู้ควบคุมในอันที่จะลบ

²² การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรปที่ 95/96/EC (The Data Protection Directive 95/96/EC) Article 12 “Member States shall guarantee every data subject the right to obtain from controller: ... (b) as appropriate the rectification, erasure or blocking of data the processing of which does not comply with the provisions of this Directive, in particular because of the incomplete or inaccurate nature of the data; ...”

Article 14 “Member States shall grant the data subject the right: ... (a) at least in the cases referred to in Article 7 (e) and (f), to object at any time on compelling legitimate grounds relating to his particular situation to the processing of data relating to him, save where otherwise provided by national legislation. Where there is a justified objection, the processing instigated by the controller may no longer involve those data; ...”.

²³ ฉัตรชัย เอมราช, “สิทธิที่จะถูกลืม,” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* 45, ฉ.2 (มิถุนายน 2559): 423-424.

²⁴ Nattaya L. “สิทธิที่จะถูกลืมสิทธิใหม่ที่ควรรู้ไว้เพื่อการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล.”

ข้อมูลส่วนบุคคล²⁵ เจ้าของข้อมูลมีสิทธิต่อผู้ควบคุมในอันที่ลบข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับตนและงดการเผยแพร่ข้อมูลเช่นว่านั้นต่อไป และมีสิทธิต่อบุคคลที่สามในอันที่จะให้ลบลิงค์หรือสำเนาหรือการทำซ้ำซึ่งข้อมูลดังกล่าว²⁶ หากปรากฏกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ ข้อมูลนั้นไม่มีความจำเป็นกับวัตถุประสงค์ที่ข้อมูลถูกเก็บหรือถูกประมวลขึ้นอีกต่อไป²⁷ เจ้าของข้อมูลถอนความยินยอมการประมวลผลข้อมูลหรือเมื่อระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รับความยินยอมนั้นสิ้นสุดลง และไม่ปรากฏเหตุอื่นตามกฎหมายที่จะประมวลผลข้อมูลนั้นอยู่ต่อไป²⁸ เจ้าของข้อมูลคัดค้านต่อกระบวนการประมวลผลข้อมูลและผู้ควบคุมไม่อาจแสดงอำนาจตามกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลที่เหนือกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลได้หรือเมื่อมีคำพิพากษาของศาลหรือองค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมายระเบียบในสหภาพได้พิพากษาถึงที่สุดและเด็ดขาดว่าข้อมูลจะต้องถูกลบ²⁹ และกระบวนการประมวลผลข้อมูลไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ผู้ควบคุมต้องดำเนินการลบข้อมูลโดยไม่รอช้า³⁰ โดยมีข้อยกเว้น ดังนี้ การคงไว้ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นการจำเป็นในกรณีของการใช้สิทธิแห่งเสรีภาพในการแสดงออก³¹ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะด้านการสาธารณสุข³² เพื่อประโยชน์ทางประวัติศาสตร์ หรือสถิติและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์³³ เพื่อปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายในการคงไว้ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของ

²⁵ GDPR มาตรา 17 สิทธิในการลบ (สิทธิในการถูกลืม)...

²⁶ GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 1. ผู้ถูกประมวลผลข้อมูลจะต้องได้สิทธิในการลบข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเองจากผู้ควบคุมโดยปราศจากความล่าช้าหาก ไม่มีเหตุอันควรและผู้ควบคุมจะต้องมีพันธกรณีในการลบข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ล่าช้าหากไม่มีเหตุอันควร

²⁷ GDPR มาตรา 17 (a) ข้อมูลส่วนบุคคลไม่จำเป็นอีกต่อไปเมื่อพิจารณาถึงความ สัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับวัตถุประสงค์

ที่ข้อมูลเหล่านั้นถูกเก็บรวบรวมหรือการประมวลผลด้วยวิธีอื่น ๆ

²⁸ GDPR มาตรา 17 (b) ผู้ถูกประมวลผลข้อมูลยกเลิกการยินยอมให้มีการประมวลผลโดยเป็นไปตามข้อ (a) ในอนุมาตรา 1 ของ มาตรา 6 หรือข้อ(a) ในอนุมาตรา 2 ของมาตรา 9 และ เมื่อไม่มีเหตุผลทางกฎหมายอื่น ๆรองรับการประมวลผล

²⁹ GDPR มาตรา 17 c) ผู้ถูกประมวลผลข้อมูลแย้งการประมวลผลโดยเป็นไปตามอนุมาตรา 1 ในมาตรา 21 และไม่มีเหตุโดยชอบสำหรับการประมวลผลอื่นใดสำคัญกว่าหรือผู้ถูกประมวลผลข้อมูลแย้งการประมวลผลโดยเป็นไปตามอนุมาตรา 2 ในมาตรา 21

³⁰ GDPR มาตรา 17 สิทธิในการลบ (สิทธิในการถูกลืม) อนุมาตรา 1. ...ผู้ควบคุมจะต้องมีพันธกรณีในการลบข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ล่าช้าหากไม่มีเหตุอันควร...

³¹ GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 3 (a) ต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและเข้าถึงข้อมูล

³² GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 3 (c) สำหรับเหตุผลในด้านประโยชน์สาธารณะในด้านสาธารณสุขโดยสอดคล้องกับข้อ (h) และ (i) ใน อนุมาตรา 2 ในมาตรา 9 เช่นเดียวกับอนุมาตรา 3

³³ GDPR มาตรา 17อนุมาตรา 3 (d) เพื่อการทำงานเหตุอันเป็นเพื่อวัตถุประสงค์อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์หรือวัตถุประสงค์ทางสถิติโดยสอดคล้องกับอนุมาตรา 1

ในมาตรา 89 トラบเท่าที่สิทธิที่ถูกอ้างถึงในอนุมาตรา 1 มีแนวโน้มจะส่งผลให้การบรรลุเป้าประสงค์ของการประมวลผลนั้น เป็นไปไม่ได้หรือบกพร่องอย่างร้ายแรง

สหภาพ³⁴ รัฐสมาชิกซึ่งผู้ควบคุมอยู่ในบังคับอันเป็นกฎหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ สาธารณะและความเคารพในสาระสำคัญของสิทธิในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลรวมทั้งเป็น การได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายด้วย³⁵ และกรณีที่ผู้ควบคุมอาจหยุดการประมวลผล ข้อมูลแทนการลบข้อมูล³⁶ ผู้ควบคุมอาจหยุดการประมวลผลข้อมูลแทนที่การลบข้อมูลได้ดัง กรณีดังต่อไปนี้ เจ้าของข้อมูลได้แจ้งความถูกต้องของข้อมูล ผู้ควบคุมอาจหยุดการประมวลผล ในระหว่างตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล³⁷ ผู้ควบคุมไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลเพื่อให้บรรลุ เป้าประสงค์อีกต่อไป แต่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เพื่อเป็นหลักฐาน³⁸ เจ้าของข้อมูลปฏิเสธ การลบข้อมูลหากแต่ให้ระงับการใช้ข้อมูลนั้นแทนในกรณีที่กระบวนการประมวลผลข้อมูลนั้นไม่ ชอบด้วยกฎหมาย³⁹ และเจ้าของข้อมูลขอให้ย้ายข้อมูลส่วนบุคคลไปยังระบบปฏิบัติการ ประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติอื่น⁴⁰ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนอกจากนี้ในการเก็บรักษา ข้อมูลแล้วข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะถูกประมวลผลได้ก็เฉพาะแต่เพื่อประโยชน์ในด้านพยาน หลักฐาน หรือด้วยความยินยอมของเจ้าของข้อมูล หรือเพื่อรักษาสิทธิของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอื่นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ⁴¹ และในกรณีที่การประมวลผลข้อมูลดังกล่าวไม่อาจ ดำเนินการได้ผู้ควบคุมต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนการหยุดประมวลผลข้อมูลนั้น⁴² ส่วน ข้อยกเว้นและสภาพบังคับของสิทธิที่จะถูกลืม คือ รัฐสมาชิกสามารถออกกฎหมายยกเว้นสิทธิ ของเจ้าของข้อมูลซึ่งรวมถึงสิทธิที่จะถูกลืมได้ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำลงโดยมี วัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ทางศิลปะหรือ

³⁴ GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 3 (b) เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีตามกฎหมายที่จำเป็นตามกฎหมายของสหภาพหรือ รัฐสมาชิกที่มีอำนาจเหนือผู้ควบคุม

³⁵ GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 3 (b) ...เพื่อการปฏิบัติภารกิจอันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อใช้อำนาจ ทางการที่ผู้ควบคุมได้รับมอบหมาย

³⁶ GDPR มาตรา 17 อนุมาตรา 3 (e) สำหรับการเริ่มใช้หรือคุ้มครองการอ้างสิทธิตามกฎหมาย

³⁷ GDPR มาตรา 18 สิทธิในการจำกัดการประมวลผล อนุมาตรา 1. ผู้ถูกประมวลผลจะต้องมีสิทธิในการได้มาซึ่งการ จำกัดการประมวลผลจากผู้ควบคุมเมื่อเป็นไปตามข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ (a) ความแม่นยำของข้อมูลส่วนบุคคลถูก คัดค้าน โดยผู้ถูกประมวลผลข้อมูลโดยมีระยะเวลาที่ทำให้ผู้ควบคุม สามารถพิสูจน์ถึงความแม่นยำของข้อมูลส่วนบุคคล

³⁸ GDPR มาตรา 18 (c) ผู้ควบคุมไม่ต้องการข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ในการประมวลผลอีกต่อไป แต่ข้อมูลดังกล่าวยังคงจำเป็นสำหรับผู้ถูกประมวลผลข้อมูลในการเริ่มใช้หรือคุ้มครองการอ้างสิทธิตามกฎหมาย

³⁹ GDPR มาตรา 18 (b) การประมวลผลไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ถูกประมวล ผลข้อมูลคัดค้านการลบข้อมูลส่วนบุคคลและขอให้มีการจำกัดการใช้ประโยชน์ข้อมูลเหล่านั้นแทน

⁴⁰ GDPR มาตรา 18 (d) ผู้ถูกประมวลผลข้อมูลได้แจ้งการประมวลผลดังที่ระบุไว้ ในอนุมาตรา 1 ในมาตรา 21 โดยรณ พิสูจน์ว่าเหตุผล โดยชอบของผู้ควบคุมสำคัญกว่าเหตุผลของผู้ควบคุมหรือไม่

⁴¹ GDPR มาตรา 18 อนุมาตรา 2. เมื่อการประมวลผลถูกจำกัดตามอนุมาตรา 1 ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะต้อง ถูกประมวลผลด้วยความยินยอมของผู้ถูกประมวลผลข้อมูล หรือเพื่อเริ่มใช้หรือคุ้มครองการอ้างสิทธิตามกฎหมายหรือ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอื่น หรือด้วยเหตุผลด้านประโยชน์สาธารณะที่สำคัญของสหภาพหรือ รัฐสมาชิกเท่านั้น

⁴² GDPR มาตรา 18 อนุมาตรา 3. ผู้ถูกประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการจำกัดการประมวลผลข้อมูลตาม อนุมาตรา 1 จะต้องได้รับแจ้งจากผู้ควบคุมก่อนที่การจำกัดการประมวลผลจะถูกยกเลิก

วรรณคดีเพื่อความสอดคล้องของสิทธิในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและด้านเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งข้อมูลข่าวสาร⁴³ โดยมีสภาพบังคับคือในกรณีที่มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามสิทธิที่จะถูกลืมหรือสิทธิในการลบตามข้อบังคับนี้ ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับสภาพบังคับ ดังนี้ 1) ได้รับการตัดเตือนเป็นหนังสือในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนครั้งแรกและการฝ่าฝืนเป็นไปโดยไม่จงใจ 2) ได้รับการตรวจสอบถึงการคุ้มครองข้อมูลเป็นระยะ 3) ต้องรับโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 20 ล้านยูโรหรือไม่เกินร้อยละ 4 ของผลประกอบการรวมรายปีทั่วโลกของผู้ควบคุมข้อมูลรายนั้นตามแต่จำนวนใดจะสูงกว่า⁴⁴

วิเคราะห์เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ จะพบว่ากฎหมายได้กำหนดให้สิทธิที่จะถูกลืมไม่ใช่สิทธิเด็ดขาดโดยในการใช้สิทธิที่จะถูกลืมนั้นต้องมีการพิจารณาปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ในสังคมด้วย เช่น บริบทของสังคม ประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของบุคคลอื่น เช่น สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็นโดยเสรี สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งในขณะนี้ยังไม่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิที่จะถูกลืมตามกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ ที่ชัดเจน ดังนั้นแนวปฏิบัติของรัฐ ศาลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในภายหลังจะเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้แนวทางการใช้และให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น⁴⁵

4. สิทธิที่จะถูกลืมของประเทศไทย

ประเทศไทยได้คุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมโดยออกพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการล่วงละเมิดดังกล่าว ทำได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวมสมควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปขึ้น เพื่อกำหนด

⁴³ GDPR มาตรา 85 การประมวลผลและเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ...อนุมาตรา 2. สำหรับการประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ทางวารสารศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ทางวิชาการศิลปะหรือวรรณกรรม รัฐสมาชิกจะต้องบัญญัติให้มีข้อยกเว้นหรือการระงับการบังคับใช้ข้อกำหนดนี้บางมาตราในบรรพ 2 (หลักการ) บรรพ 3 (สิทธิของผู้ถูกประมวลผลข้อมูล) บรรพ 4 (ผู้ควบคุมและผู้ประมวลผล) บรรพ 5 (การเคลื่อนย้ายข้อมูล ส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สาม หรือองค์การระหว่างประเทศ) บรรพ 6 (หน่วยงานกำกับดูแลอิสระ) บรรพ 7 (ความร่วมมือและความเป็นมาตรฐานเดียว) บรรพ 9 (สถานการณ์การประมวลผลเฉพาะ) หากจำเป็นต่อการทำให้สิทธิในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปในทิศทางเดียวกับเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

⁴⁴ GDPR มาตรา 83 เจื่อนโทษทั่วไปสำหรับการกำหนดใช้ค่าปรับทางปกครอง ...5. การละเมิดบทบัญญัติดังต่อไปนี้จะต้องเสียค่าปรับทางปกครองโดยสอดคล้องกับอนุมาตรา 2 ไม่เกิน 20,000,000 ยูโรหรือ ในกรณีของวิสาหกิจคือไม่เกินร้อยละ 4 ของยอดเงินหมุนเวียนทั่วโลกตลอดปีงบประมาณก่อนหน้า แล้วแต่ค่าสิ่งใดมูลค่าสูงกว่า

⁴⁵ ยุคต์กฤต กัณทณณิ, *การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม*, 75-76.

หลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป

4.1 ความเป็นมาการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล : สิทธิที่ถูกลืม

ในประเทศไทยสิทธิในความเป็นส่วนตัวโดยเฉพาะสิทธิที่จะถูกลืม ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540⁴⁶ และ พ.ศ. 2550⁴⁷ และ พ.ศ. 2560⁴⁸ และต่อมาประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีผลบังคับเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565⁴⁹ จะเห็นได้ว่า สิทธิที่จะถูกลืมที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้มีความเหมือนกันคือ “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง” แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” จะเห็นได้ว่าเน้นเรื่อง ห้ามละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล คือ สิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว ทั้งนี้ห้ามนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ ไม่ได้ยกเว้นมีกฎหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ (GDPR) ในบางประเด็น ประเทศไทยได้กำหนดรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งรวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลด้วย แต่ไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป มีเพียงแต่กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดขึ้นเพื่อสร้างหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

⁴⁶ มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

⁴⁷ มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁴⁸ มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

⁴⁹ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้น 1 ปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 27 พฤษภาคม 2562) ซึ่งต่อมาได้เลื่อนให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2565

ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปที่ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้มีมาตรการเยียวยาเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจากการถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีประสิทธิภาพตามกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่และอำนาจกำหนดมาตรการหรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ และมีอำนาจในการออกประกาศกำหนดข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติ ซึ่งหลังจากมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว คาดว่าคณะกรรมการจะได้ดำเนินการออกประกาศกำหนดหรือคำแนะนำต่าง ๆ ออกมาต่อไปซึ่งน่าจะใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง

4.2 สิทธิที่จะถูกลืมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

สิทธิที่จะถูกลืมในระบบกฎหมายไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีการกำหนดดังต่อไปนี้

4.2.1. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการขอให้ลบข้อมูล

สิทธิที่จะถูกลืมในระบบกฎหมายไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีการกำหนดดังนี้ สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการขอให้ลบข้อมูล⁵⁰ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลที่หมดความจำเป็นในการเก็บรวบรวมไว้ตามวัตถุประสงค์ หรือเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล⁵¹ หรือเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจปฏิเสธคำขอได้⁵² หรือเป็นการคัดค้าน⁵³ โดยมิข้อยกเว้น คือมาใช้นับกับการเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์⁵⁴ การใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตาม หรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย⁵⁵ อย่างไรก็ตาม มาตรา 33 ของ

⁵⁰ มาตรา 33 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ในกรณีดังต่อไปนี้...

⁵¹ มาตรา 33 (1) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (2) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป

⁵² มาตรา 32 (1) (ก) หรือ (ข)

⁵³ มาตรา 33 (3) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 33 (1) และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจปฏิเสธคำขอตามมาตรา 32 (1) (ก) หรือ (ข) ได้หรือเป็นการคัดค้านตามมาตรา 32 (2)

⁵⁴ มาตรา 24 (1) (4)

⁵⁵ มาตรา 26 (5) (ก) (ข)

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มิได้บัญญัติถึงสิทธิที่จะถูกลืมเอาไว้โดยชัดแจ้ง บทบัญญัติดังกล่าวก็ยังขาดความครอบคลุมในบางกรณี อีกทั้งยังขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวด้วย ส่วนเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ เมื่อเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องลบหรือทำลายตามมาตรา 33 (4)⁵⁶ แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอให้ระงับการใช้แทน⁵⁷ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลถูกขอให้ลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้นั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการทั้งในทางเทคโนโลยีและค่าใช้จ่ายเพื่อให้เป็นไปตามคำขอนั้นโดยแจ้งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับคำตอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอ⁵⁸ และในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตาม เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ หรือในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้⁵⁹ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามได้⁶⁰ แต่ปัจจุบันยังไม่มีประกาศหรือกฎกระทรวงออกมากำหนดหลักเกณฑ์นี้

4.2.2. สิทธิในการระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล มีดังต่อไปนี้

1) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้⁶¹ ทั้งนี้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอ ดังนี้ (1) เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

⁵⁶ มาตรา 33 (4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

⁵⁷ มาตรา 34 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ ในกรณีดังต่อไปนี้... (2) เมื่อเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องลบหรือทำลายตามมาตรา 33 (4) แต่เจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลขอให้ระงับการใช้แทน

⁵⁸ มาตรา 34 วรรค 3

⁵⁹ มาตรา 33 วรรค 4

⁶⁰ มาตรา 33 วรรค 5

⁶¹ มาตรา 34 อนุมาตรา (1) (2) (3) (4)

อยู่ในระหว่างการตรวจสอบตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอให้ดำเนินการ⁶² (2) เมื่อเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องลบหรือทำลายตาม⁶³ แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอให้ระงับการใช้แทน (3) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีความจำเป็นต้องขอให้เก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในการก่อตั้ง สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย (4) เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในระหว่างการพิสูจน์⁶⁴ หรือตรวจสอบ⁶⁵ เพื่อปฏิเสธการคัดค้านของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามเบื้องต้นนี้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้⁶⁶ และคณะกรรมการฯ อาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการระงับการใช้ก็ได้⁶⁷

2) ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการ หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามคำร้องขอ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกคำร้องขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลพร้อมด้วยเหตุผลไว้ในรายการ⁶⁸

3) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ จัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา หรือที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ หรือที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอม เว้นแต่เก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์⁶⁹

⁶² มาตรา 36 ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการตามมาตรา 35 หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามคำร้องขอ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกคำร้องขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลพร้อมด้วยเหตุผลไว้ในรายการตามมาตรา 39

⁶³ มาตรา 33 (4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

⁶⁴ มาตรา 32 (1) กรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอม

⁶⁵ มาตรา 32 (3) กรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ เว้นแต่เป็นการจำเป็นเพื่อการดำเนินการกิจ เพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

⁶⁶ มาตรา 34 วรรค 2

⁶⁷ มาตรา 34 วรรค 3

⁶⁸ มาตรา 39 ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบันทึกรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและสำนักงานสามารถตรวจสอบได้ โดยจะบันทึกเป็นหนังสือหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็ได้...

⁶⁹ มาตรา 24 (1) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติซึ่งได้จัดให้มีมาตรการปกป้องที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือ (4) เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

การใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายหรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล⁷⁰

5. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืมในมหาวิทยาลัยไทย

จากการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม GDPR หรือกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรหรือบริษัทที่ดำเนินธุรกิจที่จัดเก็บและจัดการข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องเพิ่มมาตรการการคุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล โดยสิทธิในการลบนั้น บัญญัติไว้ตาม GDPR คือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิต่อผู้ควบคุมในอันที่จะลบข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิต่อผู้ควบคุมในอันที่ลบข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับตนและงดการเผยแพร่ข้อมูลเช่นว่านั้นต่อไป และมีสิทธิต่อบุคคลที่สามในอันที่จะให้ลบลิงค์หรือสำเนาหรือการทำซ้ำ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวโดยมีกฎหมายระบุขั้นตอนต่าง ๆ อย่างชัดเจนและมีรายละเอียดตามกฎหมาย สำหรับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยเริ่มมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แล้ว เช่น ประเด็นที่นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Owner) ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ และ มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) ซึ่งตามกฎหมายนี้

หรือ มาตรา 26 (5) เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ (ก) เวชศาสตร์ป้องกัน หรืออาจชีวเวชศาสตร์ การประเมินความสามารถในการทำงานของ ลูกจ้าง การวินิจฉัยโรคทางการแพทย์ การให้บริการ ด้านสุขภาพหรือด้านสังคม การรักษาทางการแพทย์ การจัดการด้านสุขภาพ หรือระบบและการให้บริการด้านสังคม สงเคราะห์ ทั้งนี้ ในกรณีที่มิใช่การใช้การปฏิบัติ ตามกฎหมายและข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ประกอบ อาชีพหรือวิชาชีพหรือผู้มีหน้าที่ รักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไว้เป็นความลับตามกฎหมาย ต้องเป็นการปฏิบัติตามสัญญา ระหว่างเจ้าของ ข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

หรือ (ข) ประโยชน์สาธารณะด้านการสาธารณสุข เช่น การป้องกันด้านสุขภาพจากโรคติดต่อ อันตรายหรือโรคระบาดที่ อาจติดต่อหรือแพร่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพ ของยา เวชภัณฑ์ หรือเครื่องมือ แพทย์ ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมและเจาะจงเพื่อคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคลตามหน้าที่หรือ ตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

⁷⁰ มาตรา 37 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (3) จัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือ ทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา หรือที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินความจำเป็นตาม วัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ หรือที่เจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอม เว้นแต่เก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการเก็บ รักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 24 (1) หรือ (4) หรือมาตรา ๒๖ (5) (ก) หรือ (ข) การใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิ เรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตาม กฎหมาย หรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย...

มหาวิทยาลัยต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาและบุคลากรเท่าที่จำเป็น เพื่อนำไปใช้ดำเนินการตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัยและระเบียบประวัติต่าง ๆ กรณีที่มีแบบสำรวจหรือการขอข้อมูลอื่นที่นอกเหนือจากนั้น คณะ/หน่วยงานของมหาวิทยาลัยจะดำเนินการขอความยินยอมอย่างชัดเจนต่อไปได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับตั้งแต่มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นี้ และมหาวิทยาลัยได้ใช้ข้อมูลตามที่จำเป็นเท่านั้น และมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม และมหาวิทยาลัยได้จัดทำประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องนโยบายการคุ้มครองส่วนบุคคล (Data Protection Policy) พร้อมกับจัดทำประกาศข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาและบุคลากร (Private Policy) แล้วตามกฎหมายแต่ยังไม่มีความหมายหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเหมือนกับ GDPR หรือกฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ ดังนั้นสิทธิจะถูกลืมในมหาวิทยาลัยไทยอาจมีปัญหาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาการเก็บข้อมูลของนักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเข้าเรียนของมหาวิทยาลัย

เมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ต้องมีการลงทะเบียนกรอกข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาเข้ากับฝ่ายทะเบียนและวัดผลของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยก็ต้องเก็บข้อมูลนักศึกษาเอาไว้ โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller) คือ มีข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาแล้วควบคุมหรือตัดสินใจว่าจะเอาข้อมูลนี้มาใช้อย่างไร ในทางกฎหมายผู้ควบคุมข้อมูลจะเก็บข้อมูล จะใช้ข้อมูล เอาข้อมูลมาประมวลผลได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น แล้วถ้านักศึกษาไม่ได้เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้แล้ว เช่น สำเร็จการศึกษา ข้อมูลนี้ยังจำเป็นต้องเก็บไว้หรือไม่ ถ้าไม่จำเป็นนักศึกษาอาจจะมีสิทธิขอให้มหาวิทยาลัยลบข้อมูลตรงนี้ออกไปจากระบบได้แต่มหาวิทยาลัยอาจจะบอกว่าเราต้องเก็บเป็นข้อมูลเชิงสถิติอยู่ ก็จะมีประเด็นอยู่ว่าข้อมูลบางอย่างที่เจ้าของข้อมูลมองว่าไม่จำเป็นต้องเก็บ นักศึกษาก็อาจจะมาขอลบได้ จะเห็นได้ว่ามันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล ไม่เกี่ยวอะไรกับความทรงจำสาธารณะ อย่างไรก็ตามการจะขอลบข้อมูลออกจากมหาวิทยาลัย องค์กร ผู้ควบคุมข้อมูลก็ไม่ใช่ว่าสามารถทำได้ทันที เนื่องจากอาจจะกระทบต่อการให้บริการของผู้ควบคุมข้อมูล ขณะเดียวกัน ในแง่ของความทรงจำสาธารณะการจะขอลบข้อมูล ก็ต้องคำนึงว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สาธารณะจำเป็นต้องรับรู้หรือไม่ หรือเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ที่หากหายไปแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์หรือไม่ รวมทั้งยังเป็นการปิดกั้นไม่ให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลบางอย่างหรือไม่ด้วย

วิเคราะห์กรณีที่ 1 มาตรา 37 (3) มหาวิทยาลัยในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล มีหน้าที่จัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาการเก็บรักษา หรือที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ หรือที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอม เว้นแต่เก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพใน

การแสดงความคิดเห็น จะเห็นได้ว่ายังไม่ชัดเจนในประเด็นมหาวิทยาลัยต้องเก็บเป็นข้อมูลเชิงสถิติอยู่ ดังนั้นมีความจำเป็นเพียงใดที่มหาวิทยาลัยที่ต้องเก็บข้อมูลนี้ไว้ และปัจจุบันยังไม่มีประกาศหรือกฎกระทรวงออกมากำหนดหลักเกณฑ์นี้อาจต้องนำกฎหมายสหภาพยุโรปมาเป็นต้นแบบเรื่องนี้

5.2 ปัญหาการเก็บข้อมูลของนักศึกษาที่มาสมัครคัดเลือกเข้าเรียนหรือบุคคลภายนอกที่มาสมัครทำงานกับมหาวิทยาลัย

การเก็บข้อมูลของนักศึกษาที่มาสมัครคัดเลือกเข้าเรียนหรือบุคคลภายนอกที่มาสมัครทำงานกับมหาวิทยาลัย ทั้ง 2 กรณีนี้ หากไม่ได้มาเป็นนักศึกษาหรือบุคลากรของมหาวิทยาลัย ทั้ง 2 กรณีนี้จะขอใช้สิทธิลบข้อมูลส่วนตัวของตนเองที่มหาวิทยาลัยเก็บไว้ได้หรือไม่ มหาวิทยาลัยจะลบข้อมูลตรงนี้ออกไปจากสารบบของมหาวิทยาลัยได้เลยหรือไม่เพราะไม่มีความจำเป็นแล้ว หรืออ้างว่ามีเหตุผลทางสถิติในการเก็บเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ได้หรือไม่ และการลบข้อมูลนี้มีขั้นตอนหรือรายละเอียดอย่างไรบ้าง

วิเคราะห์กรณีที่ 2 ทั้ง 2 กรณีนี้นักศึกษาที่มาสมัครคัดเลือกเข้าเรียนหรือบุคคลภายนอกที่มาสมัครทำงานถือว่า มาตรา 33 (1) ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิที่จะถูกลืม เช่น เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล คือ นักศึกษาหรือบุคคลภายนอกมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ มหาวิทยาลัยจึงอาจไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั้ง 2 กรณีนั้นได้อีกต่อไป แต่ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์นี้อาจต้องนำกฎหมายสหภาพยุโรปมาเป็นต้นแบบเรื่องนี้

5.3 ปัญหาบุคลากรของมหาวิทยาลัยใช้สิทธิที่จะถูกลืมในการปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน

ในประเด็นของการปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานของมหาวิทยาลัยในฐานะนายจ้าง เนื่องจากมหาวิทยาลัย (นายจ้าง) และบุคลากร (ลูกจ้าง) นั้นผูกพันกันตามสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์พิเศษที่มหาวิทยาลัยมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือบุคลากร ซึ่งหากพิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะเห็นว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดบทบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างนายจ้างและลูกจ้างไว้ ทำให้ลูกจ้างสามารถใช้สิทธิที่จะถูกลืมได้โดยสามารถขอให้นายจ้างลบข้อมูลส่วนบุคคล หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่สามารถระบุตัวลูกจ้างได้ ซึ่งอาจทำให้นายจ้างไม่อาจ

ให้สิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้างได้อย่างเพียงพอเกี่ยวกับการบริหารองค์กรหรือการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล⁷¹

วิเคราะห์กรณีที่ 3 กรณีนี้ กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นของการใช้สิทธิที่จะถูกลี้มของลูกจ้าง 2 กรณี คือ กรณีที่เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประเมินความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง ตามมาตรา 26 (5) (ก) ซึ่งในกรณีนี้จะใช้บังคับเฉพาะกับข้อมูลส่วนบุคคลที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น กับกรณีที่นายจ้างต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 33 วรรค 2 แต่การกำหนดข้อยกเว้นทั้ง 2 กรณีข้างต้นดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุกกรณี กล่าวคือ ข้อยกเว้นดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีดังต่อไปนี้ คือ

ประเด็นที่ 1 กรณีที่นายจ้างจะต้องจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26 ของลูกจ้างเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งนายจ้าง อาจอ้างเหตุได้ว่าจำเป็นต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 33 วรรค 2 แต่หากนายจ้างจำเป็นต้องจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26 เพื่อการให้สิทธิประโยชน์อื่น ๆ แก่ลูกจ้าง ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือเพื่อการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคล เช่น การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสุขภาพของลูกจ้างเพื่อการจัดกิจกรรมดูแลรักษาสุขภาพของลูกจ้าง หรือการเก็บข้อมูลศาสนาของลูกจ้าง เพื่อการสร้างสถานที่ในการทำกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งอาจทำให้นายจ้างไม่อาจให้สิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้างได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม เนื่องจากลูกจ้างสามารถใช้สิทธิที่จะถูกลี้มขอให้นายจ้างลบข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้

ประเด็นที่ 2 กรณีที่นายจ้างต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตามมาตรา 26 นายจ้างจะสามารถอ้างเหตุยกเว้นให้สามารถจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างได้เพียงพอเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่กำหนดใน มาตรา 33 วรรค 2 เท่านั้น แต่หากเป็นการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างเพื่อการให้สิทธิประโยชน์อื่น ๆ แก่ลูกจ้างที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือเพื่อการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคล เช่น การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของลูกจ้างเพื่อการจ่ายเงินค่าเดินทางเพิ่มเติม ซึ่งไม่มีการกำหนดไว้ในกฎหมาย หรือการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจส่วนตัวของลูกจ้างที่อยู่ในตำแหน่งระดับสูง เพื่อป้องกันการมีผลประโยชน์ขัดกันกับบริษัท ซึ่งอาจทำให้นายจ้างไม่อาจให้ สิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้างได้อย่างเพียงพอ หรืออาจทำให้ไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารองค์กร หรือการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากลูกจ้างสามารถใช้สิทธิที่จะถูกลี้มขอให้นายจ้างลบข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้

⁷¹ ยุคต์กฤต กัณทมนิ, *การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลี้ม*, 128-132.

5.4 ปัญหาการขาดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นปัญหานี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยคือ กรณีผู้มาสมัครงานกับมหาวิทยาลัยแล้วไม่ได้รับคัดเลือกเข้าทำงานหรือกรณีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วและบางคนต้องการขอข้อมูลส่วนบุคคลกลับคืน ดังนี้ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ผู้สมัครงานหรือนักศึกษาที่จบการศึกษาถอนความยินยอมในการเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (มหาวิทยาลัย) ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป และการกำหนดช้อยกเว้นของการใช้สิทธิที่จะถูกลืมไว้ เช่น เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรักษาไว้ด้วยความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการกำหนดเงื่อนไข และช้อยกเว้นในการใช้สิทธิที่จะถูกลืมดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นการกำหนดขอบเขตการใช้สิทธิที่จะถูกลืมเพื่อไม่ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธินั้นในทางที่จะก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่เคยมีการกำหนดกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะกับมหาวิทยาลัยและไม่เคยมีการทำความเข้าใจกับแนวความคิดของสิทธิที่จะถูกลืม ทำให้ไม่เข้าใจถึงแนวความคิดและสิ่งที่สิทธิที่จะถูกลืมตามความมุ่งหมายจะคุ้มครองดังกล่าวประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนในการใช้สิทธิที่จะถูกลืมไว้อย่างชัดเจน จึงอาจส่งผลให้เกิดการกำหนดและตีความเงื่อนไขและช้อยกเว้นการใช้สิทธิที่จะถูกลืมที่ผิดไปจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งจะคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจนอาจทำให้สิทธิที่จะถูกลืมตามกฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลใช้บังคับได้ในความเป็นจริง

วิเคราะห์กรณีที่ 4 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (“คณะกรรมการฯ”)⁷² ในการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ด้วย⁷³ ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาเงื่อนไขและช้อยกเว้นดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อให้การพิจารณาเงื่อนไขและช้อยกเว้นของการใช้สิทธิที่จะถูกลืมตามพระราชบัญญัตินี้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยอาจต้องนำกฎหมายสหภาพยุโรปมาเป็นต้นแบบเรื่องนี้

⁷² มาตรา 16 คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้... (4) ออกประกาศหรือระเบียบเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้...

⁷³ มาตรา 33 วรรคท้าย คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้

ดังนั้น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น จะต้องมึลักษณะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมกับประเทศไทยและมหาวิทยาลัยไทยและกฎหมายของสหภาพยุโรป แต่เนื่องจากสิทธิที่จะถูกลืมเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย จึงทำให้ไม่มีทำความเข้าใจถึงแนวความคิดของสิทธิที่จะถูกลืมในประเทศไทยมาก่อนโดยเฉพาะกรณีนี้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยไทย ดังนั้นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิที่จะถูกลืม ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์จึงควรยึดโยงอยู่กับหลักการทั่วไปของการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็นสิทธิที่เป็นรากฐานของแนวความคิดของสิทธิที่จะถูกลืมซึ่งได้แก่ สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิอื่น ๆ ที่จะได้รับผลกระทบจากการใช้สิทธิที่จะถูกลืมได้แก่ สิทธิในการแสดงออกโดยเสรี และสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล⁷⁴

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

สิทธิที่จะถูกลืมเป็นแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นในสหภาพยุโรปจากความตระหนักถึงความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นมาตรการเพิ่มศักยภาพให้แก่ประชาชนในการที่จะควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง และสิทธิที่จะถูกลืมเกิดขึ้นจากแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิที่จะถูกลืมหมายถึง สิทธิของปัจเจกบุคคลในการลบหรือร้องขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มี ความสำคัญหรือไม่มีประโยชน์ ไม่ว่าจะข้อมูลดังกล่าวจะเผยแพร่ไปโดยเจ้าของข้อมูลเองหรือบุคคลที่สาม และแม้การเผยแพร่จะกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก็ยังคงมีสิทธิเช่นว่านั้น โดยบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้สิทธิที่จะถูกลืมเพื่อขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลลบได้เฉพาะข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น สหภาพยุโรปได้กำหนดให้สิทธิในการได้รับความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป จึงเริ่มมีการบัญญัติกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมากขึ้น โดยกำหนดหน้าที่ให้กับบุคคลที่นำข้อมูลไปใช้จะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ในการขอจัดเก็บและใช้ข้อมูลต่อเจ้าของข้อมูลและจะต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนที่จะจัดเก็บและใช้ข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังมีการกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูล เช่น สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของตนเอง สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูล สิทธิในการลบข้อมูล ซึ่งในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับล่าสุด คือ กฎระเบียบสหภาพยุโรปฯ ที่ได้มีการกำหนดสิทธิที่จะถูกลืมไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก

⁷⁴ ยุคต์กฤต กัณทมนณี, *การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม*, 136-139.

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลด้วยปัจจุบันมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องคือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการกำหนด สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการขอให้ลบข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นสิทธิที่จะถูกลืม แต่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิที่จะถูกลืม หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในมหาวิทยาลัยแต่มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เช่น นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Owner) จึงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ และมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและมีความรับผิดชอบในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) และมหาวิทยาลัยต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาและบุคลากรเท่าที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ดำเนินการตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัยและระเบียบประวัติต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยได้ใช้ข้อมูลตามที่จำเป็นเท่านั้น และมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมและมหาวิทยาลัยจัดทำประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องนโยบายการคุ้มครองส่วนบุคคล (Data Protection Policy) พร้อมกับจัดทำประกาศข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาและบุคลากร (Private Policy) ตามกฎหมาย

6.2 ข้อเสนอแนะ

มีข้อเสนอแนะคือให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาเงื่อนไขและข้อยกเว้นของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 16 และมาตรา 33 วรรคท้ายของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลของมหาวิทยาลัย พ.ศ....
2. ประกาศการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างนายจ้างและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ....
3. ประกาศให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาการเก็บรักษา หรือที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของมหาวิทยาลัย พ.ศ....

โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบตามประกาศข้างต้นนี้เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาเงื่อนไขและข้อยกเว้นของการใช้สิทธิที่จะถูกลืมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะได้ถูกต้องและสอดคล้องกับแนวทางของกฎหมายของต่างประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

- ฉัตรชัย เอมราช. “สิทธิที่จะถูกลืม,” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* 45, ฉ.2 (มิถุนายน 2559): 423-424.
- ชวิน อุณหภัทร, ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง, ปิติ เอี่ยมจากรูญลาภ และ จิตติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล. Thailand Data Protection Guidelines 1.0: แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- นคร เสรีรักษ์. “มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ผลกระทบต่อประเทศไทย” เอกสารโครงการสัมมนาวิชาการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมืองสถาบันนโยบายศึกษา. <https://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1582653942.news>. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.
- นคร เสรีรักษ์, ณรงค์ ไจหาญ, ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช, ศุภเกียรติ ศุภศักดิ์ศึกษากร และ นิชานันท์ นันทศิริศรีธน. “GDPR ฉบับภาษาไทย” กรุงเทพฯ. บริษัท พี.เพรส จำกัด. 2562.
- ปิติ เอี่ยมจากรูญลาภ. “บทบัญญัติทางกฎหมายว่าด้วยสิทธิที่จะถูกลืม (Right to be Forgotten) และแนวทางแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง” โครงการวิจัยสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2564.
- ภาระวี ปุณเสรีพิพัฒน์, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรม อีเล็คทรอนิกส์ : ศึกษากรณีการใช้คุกกี้บนอินเทอร์เน็ต,” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร* 7, ฉ.1 (พฤษภาคม 2557): 168.
- ยุกต์กฤต กัณทมนี. “การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย คณະนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.
- ยุกต์กฤต กัณทมนี. “การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม.” *สุทธิปริทัศน์* 33, ฉ.108, (ตุลาคม - ธันวาคม 2562): 16.
- อรรถกร สุขปูนพันธ์. *สิทธิที่จะถูกลืมจากคำวินิจฉัยสู่มิติใหม่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2562.
- อัญธิกา ณ พิบูลย์. “ปัญหาการบังคับใช้สิทธิที่จะลบข้อมูลส่วนบุคคลในโลกออนไลน์: ศึกษากรณีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป.” *วารสารนิติพัฒน์* 17, ฉ.2 (2561): 45.
- Nattaya L. “สิทธิที่จะถูกลืม สิทธิใหม่ที่ควรรู้ไว้ เพื่อการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล” 2561, <https://www.sanook.com/news/7487002/> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.
- The European Court of Justice. “Case C-131/12 Google Spain SL, Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos. (AEPD). Mario Costeja González.” <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/google-spain-sl-v-agencia-espanola-de-proteccion-de-datos-aepd/> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2565.